

Mellomkirkelig råd

Oslo

6. Og 7.mai

MKR-sak 21/99: NØM'S ARBEIDSOPPGAVER

Sakspapirer: Notat med kort historikk, erfaringer fra forrige periode og fortolkning av statuttene
Statutter for NØM (utsendt til forrige møte)

Saksbehandler: Ørnulf Steen

Saksordfører: Elena Eika

BAKGRUNN:

Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) er den nyeste av nemndene under MKR. Den ble opprettet i 1995 og har følgelig fungert en periode. I NØM har det vært arbeidet mye med å definere arbeidsoppgaver. Da MKR i sitt siste møte foretok oppnevning av medlemmer til NØM for inneværende periode, ble det tatt relativt lite hensyn til kontinuiteten fra forrige periode. Det har derfor vært ønskelig å samle erfaringene fra forrige periode og tydeliggjøre en fortolkning av statuttene som kan ligge til grunn for nemndas videre arbeid.

Det vedlagte notat er utarbeidet av Ørnulf Steen, som også satt som valgt medlem av NØM i forrige periode. NØM's nyvalgte leder, Gerd Marie Aadna, har konfirmert med kommentarer og innspill til notatet. Ettersom hun for tiden har studieopphold i utlandet, vil hun ikke kunne være tilstede under MKR's behandling av saken.

Notatet har følgende hovedavsnitt:

- Kort historikk
- Statuttene
- Erfaring fra perioden 1995-98
- Forståelse av statuttene
- NØM's hovedoppgaver og nettverk
- Hovedarbeidsområder for NØM i inneværende periode

MKR bør anmode NØM om å gå gjennom statuttene med tanke på de nødvendige endringer slik det fremgår av vedlagte notat.

NØM's ansvar i forhold til Norsk kirke i utlandet må avklares.

NØM utarbeider sitt arbeidsprogram på basis av vedlagte notat.

FORSLAG TIL VEDTAK

1. MKR gir sin tilslutning til tolkningen av NØM's statutter slik det fremkommer i notat av 09.04.99 og ber NØM utarbeide sitt arbeidsprogram på dette grunnlag.
2. MKR ber NØM komme med forslag til nødvendige endringer av NØM's statutter.
3. MKR ber sekretariatet ta initiativ til en klargjøring av NØM's rolle i forhold til Norsk kirke i utlandet.

Dato	Ref.	Fra	Til
09.04.99	99/80-2	DSR.MKR OST	.MKR og NØM

NEMND FOR ØKUMENISK SAMARBEID OG MISJON

Kort historikk, erfaringer fra forrige periode og fortolkning av statuttene

Historikk:

Komiteen for økumenisk samarbeid og utveksling (KØSU) kom i funksjon fra begynnelsen av 1987 som "MKR's organ for planlegging og praktisk gjennomføring av Dnk's engasjement i arbeidet for økumenisk samarbeid og utveksling". Fra 1995 fikk komiteen nytt navn og utvidet mandat: Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM).

Bakgrunnen for denne endringen var hovedsakelig

1. Opprettelsen av Norges Kristne Råd (NKR). Den norske kirke (Dnk) hadde gjennom MKR ivaretatt funksjoner på den økumeniske arena som naturlig burde ligge til et nasjonalt kristent råd. Flere av disse funksjonene ble overført til NKR. Det tømte i noen grad KØSU for innhold. Dette ga rom for andre oppgaver.

2. Det var ønske om og behov for å ha en fagnemnd i rådsstrukturen som skulle ha et ansvar for arbeid med problemstillinger omkring missiologi og Den norske kirke som en misjonerende kirke. Behovet for en slik fagnemnd hang også sammen med styrkingen av samarbeidet mellom misjonsorganisasjonene og kirken gjennom Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM). Det ble også understreket at NØM representerte den viktige sammenholding av misjon og økumenikk.

Statuttene:

NØM er den av MKR's nemnder som har videst formål. Nemnda har også en relasjon til Kirkerådet (KR). **Den er rådgivende organ for de sentralkirkelige råd når det gjelder misjon, evangelisering og kirkesamarbeid..** Ifølge statuttene skal NØM

⇒ holde seg orientert om de økumeniske bevegelsers arbeid med misjon og evangelisering og bidra til å formulere og fremme Dnk's syn

⇒ legge til rette for at initiativ fra økumeniske organer kan følges opp nasjonalt.

⇒ bistå med rådgivning for Dnk's samarbeid med andre kirker og misjonsorganisasjoner nasjonalt og internasjonalt.

⇒ bidra til å videreutvikle samarbeidet mellom de sentralkirkelige råd og Norsk kirke i utlandet.

⇒ være fagorgan for de sentralkirkelige råd i forhold til SMM.

⇒ sette i verk tiltak som fremmer nemndas formål.

Erfaringer fra perioden 1995-98:

Det er et faktum at nemnda har brukt mye tid på å klargjøre hvilke oppgaver den skulle ta fatt på. Det skyldes både den vide oppgaveformulering, vakanse i sekretariatet og et skifte av leder midt i perioden. NØM's første periode har gitt en del erfaringer som kan sammenfattes i noen punkter:

- NØM har flere ganger drøftet forholdet mellom det å være et fagorgan som skal rådggi de sentralkirkelige organer, følge opp saker som kommer fra de økumeniske organisasjoner på sine fagområder og samtidig legge til rette for og gjennomføre tiltak der lokalmenighetene/bispedømmene står i fokus for resepsjon av det som foregår nasjonalt og internasjonalt. Når nemnda kun møtes to ganger pr.år kan det være vanskelig å få til en balanse mellom det faglige arbeidet rettet mot rådsstrukturen og arbeidet med konkrete tiltak rettet mot andre deler av nettverket (eks. bispedømmene). Samtidig er det slik at NØM-konsulentens daglige arbeid i noen grad avhjelper vanskeligheten med å finne denne balansen. Konsulentens arbeidsoppgaver er rimeligvis langt flere enn de som nemnda har befatning med.
- NØM er et fagorgan for økumenisk samarbeid, men dette samarbeidet vil ofte ha en saksrettet karakter som gjør at det tangerer, konvergerer med eller ivaretas av andre nemnder (eks. «Teologisk nemnd» - TN når det gjelder læresamtalene og «Komiteen for internasjonale spørsmål» - KISP når det f.eks. gjelder engasjement omkring menneskerettigheter). Samordningen mellom nemndene foregår primært på sekretariatsplan og ved at det utveksles protokoller mellom nemndene.
- Erfaringene fra første periode tilsier at det er viktig å få til gode og tydelige relasjoner til NKR. Når det gjelder lokaløkumenikk som er et av de områdene der NØM ivaretar kontakten med NKR, er det nå vedtatt å opprette en "Norsk økumenisk komite for lokaløkumenikk" (NØKLØ) som består av NØM's arbeidsutvalg og fire representanter oppnevnt av NKR. Det er en klar forutsetning at NØKLØ skal være prosjektorientert

Her følger en oversikt over saker som har vært behandlet i NØM i løpet av første periode:

- Grunnleggende informasjon om NØM, arbeidsplaner, orientering om forholdet til NKR
 - NØM har til en viss grad vært med i den norske forberedelsen til generalforsamlingene i Det Lutherske Verdensforbund (LVF), Konferansen av europeiske kirker (KEK) og Kirkenes Verdensråd (KV).
 - NØM har initiert og deltatt i den norske del av prosessen "Evangeliet og kulturene", igangsatt av KV som forberedelse til misjonskonferansen i Salvador/Brasil i 1996. Metoden som ble brukt i denne prosessen kan tjene som modell for fremtidig arbeid i NØM. I dette arbeidet ble ulike miljøer i Norge involvert. Det skjedde gjennom lokale studieprosesser der man arbeidet med forholdet mellom evangeliet og den lokale kultur. Rapportene fra disse ble presentert og reflektert over på en samling der representanter for de fleste av de lokale prosessene var til stede. På dette grunnlag ble det utarbeidet et sluttrapport som var representativ for mye av det som foregår i menigheter, ved undervisningsinstitusjoner og i kulturlivet og som på den måten var representativ for Den norske kirke. Prosessen resulterte i boken "Gud er løs".
 - Retningslinjer for økumenisk utveksling på lokalplanet (vennskapsmenigheter) samt avklaring av forholdet til NKR når det gjelder lokaløkumenikken. NØM har ellers arbeidet lite med lokaløkumenikk. På et tidlig tidspunkt ble det vedtatt å gjøre en statuttendring slik at ansvaret for lokaløkumenikk ble liggende hos NØM. Dette forslaget har ikke blitt fulgt opp. Det bør gjøres i forbindelse med en gjennomgang av statuttene for NØM.
 - NØM har hatt ett møte med representanter for SMM. Det var enighet om å fortsette samtalen. NØM's forberedelse av den første samtalen skjedde i form av notater som på bakgrunn av organisasjonenes strategidokumenter tok for seg norsk ytre misjon og forholdet til ekklesiologi, økumenikk, nord/sør-spørsmål, menneskerettigheter, kontekstualisering og partnership. Den ene samtalen som har vært greide naturlig nok ikke å følge opp alle disse store tema. Det er ikke tatt stilling til hvordan dialogen skal fortsette og hvilke tema som skal videreføres. SMM har forøvrig sin prosjektleder som observatør i NØM.
-

- Norden-Foccesa-samarbeidet (Fellowship of Christian Churches in Southern and Eastern Africa) som nå i stor grad er overtatt av NKR. Det er NØM som har kontakten med NKR om dette arbeidet, uten at nemnda til nå har vært nevneverdig involvert.
- Med utgangspunkt i at NØM er fagorgan for misjon, er også arbeidet med religionsdialog lagt til nemnda. NØM har drøftet dialogbegrepet og behandlet rapporter fra religionsdialoger med Islamsk råd og Det mosaiske trossamfunn.
- Forholdet til Norsk kirke i utlandet har vært behandlet en gang i NØM uten at vedtaket har blitt fulgt opp. Det er nødvendig å avklare hva som skal være NØM's oppgave i forhold til Norsk kirke i utlandet.
- Regionsstrategier: NØM har arbeidet med MKR's Øst-Europa strategi og skulle også ha vært involvert i utarbeidingen av Midt-Østen-strategien. Dette siste arbeidet ble imidlertid gjennomført i en periode hvor NØM-konsulentstillingen var vakant.

Forståelse av statuttene:

Gjeldende statutter inneholder en del signalord (se pilpunkter ovenfor). Det følgende er et forsøk på en **klargjøring av terminologi og relasjoner til andre nemnder/oppgaver** i de sentralkirkelige råd:

Ordet **misjon** kan ha ulike betydninger.

- ⇒ Som teologisk term er den et uttrykk for **Guds misjon**. Den treenige Gud er i aksjon i og med verden.
- ⇒ Dernest kan ordet som strategisk term bety **kirkens misjon**. Kirken er sendt til verden for å vitne og tjene.
- ⇒ Den siste betydningen er den som tradisjonelt har vært den toneangivende i Norge - **misjon, å krysse grenser**, både de geografiske og de kulturelle.

NØM må som fagorgan for misjon ha alle tre forståelser i blikkfeltet, med hovedvekt på de to siste. Med denne forståelsen av misjon ligger det berøringspunkter til flere av de andre fagnemndene, eks. undervisning, diakoni, gudstjeneste, internasjonale spørsmål, teologiske spørsmål.

Evangelisering. I den økumeniske terminologi snakker man om "Mission and Evangelism" «Mission» omfatter da kirkens oppgave i bred forstand. «Evangelism» dreier seg om formidlingen av evangeliet i forkynnelse og vitnetjeneste. Dersom evangelisering i våre statutter betyr det samme, har vi en rekke berøringspunkter i nemndstrukturen.

Virksomhetsplanen for De sentralkirkelige råd for 1999 har følgende konkretiseringer:

- ⇒ Kirkens møte med mennesker ved de store overgangsfaser, m.a.o. kasualia som representerer en utfordring for evangelisering.
- ⇒ Kirkens møte med den åndelige lengsel i vår tid. Dette er sak til Kirkemøtet 99.
- ⇒ Arbeid med barn og unge.
- ⇒ Misjonerende menigheter.

Dette gir en rekke berøringspunkter mellom NØM og de andre nemndene og utvalgene under de ulike sentralkirkelige rådene.

Når det gjelder evangelisering vil nemnda, med henvisning til de øvrige nemnder som også arbeider med dette, primært arbeide med det utfra impulsene vi i dette kan hente fra de økumeniske bevegelser.

Uten at det er nedfelt i statuttene er **religionsdialog** også lagt til NØM. Dette skyldes religionsdialogens nærhet til missiologien. Like mye er den knyttet til religionsteologien. Vi finner det derfor rett å foreslå at arbeidet med religionsdialog og religionsmøte bør føres inn som et eget punkt i statuttene for NØM. I dette saksfeltet har NØM et tydelig berøringspunkt med TN.

Det tredje hovedpunktet i statuttene under nemndas oppgaver er **økumenisk samarbeid**. Dette er også en overordnet term som fylles med ulikt innhold. Det handler om forholdet til de økumeniske organisasjoner, bilaterale kirkerelasjoner, lokaløkumenisk kontakt, vennskapsmenighetsrelasjoner, teologiske læresamtaler, engasjement for fred, miljø og rettferdighet og menneskerettigheter. Her har NØM berøringspunkter med TN, KISP, KUI og NØKLØ (Sammen med NKR).

Dersom det blir vedtatt å sette i gang prosjektet "Den norske kirkes økumeniske og internasjonale identitet" (Se MKR-sak 10/99), er det tenkt at NØM blir den fagnemnda som får et hovedansvar for å drive denne prosessen. Tanken er at et slikt arbeid skal involvere de ulike nivåene i kirken og ulike organisasjoner/bevegelser innen kirken. Det tas sikte på å gjøre konklusjonen i denne prosessen til Kirkemøtesak år 2001. (Se sakspapirene til MKR-sak 16/99 som gir en skisse av et slikt prosjekt.)

NØM's hovedoppgaver og nettverk

Nemndas hovedoppgaver gjør det viktig å se den som del av et større nettverk. NØM's aktiviteter går både i retning MKR/KR/Kirkemøtet (KM) og i retning eksterne samarbeidspartnere i et kirkelig nettverk. I forrige periode var de teologiske fagmiljøene representert gjennom flere medlemmer. Det er annerledes i den nye nemnda. Generelt vil det derfor være viktig for nemnda å identifisere de teologiske fagmiljøene som deler av nettverket for alle hovedområder. Nemndas oppgaver er altså både orientert mot forvaltning og faglige utredninger innen rådsstrukturen, og mot tiltak i et bredere nettverk. I det følgende identifiseres noen av aktørene i nettverket:

Misjon og evangelisering:

SMM, Egedeinstitutet, Norsk misjonsråd, de økumeniske organisasjoner og andre organisasjoner engasjert i misjon.

Kirkesamarbeid:

Bispedømmene og i noen grad lokalmenigheter. Andre kirkesamfunn nasjonalt og internasjonalt. NØM må ha en tydelig kontakt til Kirkens Nødhjelp (KN), Norges Kristne Råd, Kirkens U-landsinformasjon (KUI) og de økumeniske organisasjoner. Det må arbeides videre med hvordan disse kontakter best ivaretas.

Religionsdialog:

Islamsk råd, Det Mosaiske Trossamfunn, Samarbeidsrådet for Tros- og livsynssamfunn

Hovedarbeidsområder for NØM i inneværende periode:

Misjon:

Fortsette kontakten med SMM,

Bringe impulser fra økumeniske/internasjonale miljø til norsk misjonsmiljø og motsatt

Kirkesamarbeid

Arbeidet med "Den norske kirkes økumeniske og internasjonale identitet" blir en hovedsak for NØM i kommende to-årsperiode

Vennskapsmenigheter og vennskapsbispedømmer

Regionsstrategier (Midt-Østen og ev. Øst-Europa)

Lokaløkumenikk (Norsk økumenisk komite for lokaløkumenikk - NØKLØ) og resepsjon av læresamtaler/kirkeavtaler sammen med TN

Religionsdalog

Fortsette samtalene med Islamsk råd og Det Mosaiske trossamfunn og deltagelse i Samarbeidsråd for tros og livssynssamfunn.

Det foreslås at NØM utarbeider sitt arbeidsprogram for inneværende periode på grunnlag av disse hovedarbeidsområder. Samtidig må nemnda sikre rom og åpenhet for andre saker og forhold i vår kirke og den økumeniske bevegelse som ligger innenfor nemndas ansvarsområde og som kan komme på dagsorden i løpet av perioden.
